MYSTERIËN EN SYMBOLEN

VAN DE ZIEL

Een door de geest

bezielde mens worden

André de Boer

Rozekruis Pers

www.rozekruispers.com

colofon

Boekontwikkeling Lectorium Rosicrucianum
Grafisch ontwerp en druk Rozekruis Pers, Haarlem
Letter Adobe Chaparral Pro
Papier 90 grams BioTop-3 van Antalis
ISBN 978 90 6732 449 6

Rozekruis Pers
Bakenessergracht 5
2011 JS Haarlem
(023) 532 38 52
info@rozekruispers.com
www.rozekruispers.com

INHOUD

woord vooraf

Als mensheid leven we niet alleen in een tijdperk van verandering, maar vooral ook in een verandering van tijdperk. We staan aan het begin van een periode van 2160 jaar die bekend staat als het waterman tijdperk of de Aquarius era. Bestaande structuren raken in verval, omdat nieuwe krachtwerkzaamheden vanuit de kosmos de mensheid stuwen tot bewustwording en vernieuwing. Het betreft hier een ontwikkeling die geheel en al past binnen het goddelijke plan: een ontwikkeling van materieel naar etherisch, met als doel om vanuit degeneratie te komen tot regeneratie.

De sterk veranderende omstandigheden dwingen ons ertoe om ons bewust te worden van onze ziel en daaruit te gaan leven. Hoe kunnen we dat doen? Daar is geen pasklaar antwoord op te geven. We kunnen ons in ieder geval laten inspireren door klassieke heilige teksten uit meerdere tradities en door geschriften van spirituele fakkeldragers. Die kunnen onze visie op de relatie tussen God, kosmos en mens veranderen, onze zielevlam ontsteken, en de spirituele weg voor ons verlichten.

Ieder mens is bezield, maar het is o zo moeilijk om uit te leggen wat de ziel is. De ziel is onzichtbaar en onmeetbaar. Er zijn wetenschappers geweest die het bestaan van de ziel hebben proberen aan te tonen door het lichaam voor en na het overlijden te wegen. De gemiddeld 21 gram gewichtsverschil die dat opleverde maakt de ziel echter nog steeds niet tastbaar. Zij is namelijk etherisch van aard, net als radiogolven: ze zijn er wel, maar we zien ze niet.

Elke ziel die verbonden is met een lichaam, geeft kleur en inhoud aan het mens-zijn.

De mens van den beginne was een geest-zielemens, waarbij de oorspronkelijke ziel als middelaar fungeert, als een instrument om lichaam en geest met elkaar te verbinden. De ziel, deze middelaar tussen lichaam en geest, kan opnieuw gevormd worden. Het beginsel van deze ethergestalte is gelegen in de rechter hartkamer en is een vonk van de geest, een goddelijk atoom. Het is het oeratoom van waaruit een nieuwe mens geboren kan worden.

Dit oeratoom is een wonder op zich. Het is een zevenvoudig atoom van stralende schoonheid. Als in de mens het geboortefeest van de innerlijke Christus plaatsvindt en de herschepping in die mens aanvangt, dan spat door de aanraking van het gnostieke vuur het zevenvoudig atoom als het ware uiteen. Daarbij blijft één van de zeven beginselen achter in het hart. Een tweede beginsel vormt het lichtkleed in de vorm van een pentagram. En de vijf overige beginselen bevinden zich binnen dat lichtkleed corresponderend met hoofd, handen en voeten.

Het boek ‘Mysteriën en symbolen van de ziel’ verschijnt in het jaar waarin wordt herdacht dat 500 jaar geleden de reformatie is begonnen toen Maarten Luther in Duitsland een plakkaat met 95 stellingen aan de deur van de slotkerk in Wittenberg timmerde met als doel om de misstanden in de toenmalige kerk aan kaak te stellen. De reformatie heeft aanzienlijk bijgedragen aan de ontwikkeling van de mensheid, maar is wel gepaard gegaan met veel strijd en rivaliteit, en heeft geleid tot een enorme fragmentatie en kristallisatie in de christelijke wereld.

In de laatste decennia zien de kerken hun ledenaantallen sterk afnemen. Tegelijkertijd bespeuren we een trend dat kerkgenootschappen en spirituele organisaties meer dan ooit openstaan voor samenwerking. Niet alleen vanuit financiële en praktische overwegingen, maar vooral vanuit het innerlijke besef dat het beter is om uit te gaan van dat wat ons verbindt dan van dat wat ons scheidt.

Zo’n honderd jaar na de start van de reformatie in 1517 werd bij velen duidelijk dat deze niet had opgeleverd wat men ervan had gehoopt. Dogmatisme en godsdiensttwisten vierden hoogtij. Vandaar de dringend noodzakelijke impuls van het Rozenkruis die aan het begin van de zeventiende eeuw tot uitdrukking kwam in met name Tobias Hess en Johann Valentin Andreae in Zuid-Duitsland, Jakob Boehme in Oost-Duitsland, John Dee in Engeland en Jan Amos Comenius in Tsjechië. Zij en vele anderen spanden zich in om op basis van tijdloze mysteriewijsheid wetenschap, religie en kunst met elkaar te verbinden om te komen tot een algehele wereldhervorming. Zij werkten voor de toekomst door zaden te zaaien waarvan pas nu op grote schaal de vruchten kunnen worden geoogst.

Als mensheid staan we nu voor een algehele wereldhervorming op basis van universele spirituele principes die door steeds meer mensen worden herkend en begrepen. Het internet speelt daarbij een cruciale rol. Al in 1641 voorzag Comenius dat er zoiets zou komen als dat wat we nu kennen als het world wide web. Hij noemde het allen-alles-alom.

De teksten van dit boek zijn ontwikkeld binnen de school van het Rozenkruis. Pentagram boekwinkel heeft het mogelijk gemaakt dat het eerste deel kan worden gelezen en beluisterd via het 9-delige online-programma ‘Mysteriën van de ziel’ via de website www.spiritueleteksten.nl. Dit boek is het derde deel van de spirituele teksten bibliotheek van Rozekruis Pers. De eerste twee delen van deze reeks - ‘Spirituele Kerst’ en ‘Spirituele Pasen en Pinksteren’ - zijn geschreven vanuit de traditie van het esoterische of gnostieke christendom en zijn ook beschikbaar als online-programma’s.

In ‘Mysteriën en symbolen van de ziel’ worden de ziel en het pad van geestziele-ontwikkeling besproken aan de hand van beschouwingen over negen heilige teksten uit verschillende tradities: advaita vedanta, hermetisme, kabbalah, gnostiek christendom, raja yoga, jodendom, boeddhisme, zoroastrisme en paulinisch christendom. Aan het taoïsme wordt bewust geen aandacht besteed omdat Tao centraal staat in het geplande vierde boek van de spirituele teksten bibliotheek: ‘Mysteriën van Tao’.

De auteur van dit boek is erin geslaagd om abstracte en complexe onderwerpen als de ziel en het pad van geestziele-ontwikkeling op een nieuwe, heldere en praktische wijze te behandelen. In het gedeelte ‘Symbolen van de ziel’ verwijst hij naar spirituele principes die we onder meer kunnen herkennen in mythen, parabels en sprookjes.

Het laatste hoofdstuk met de titel ‘De ziel is een wereldwerker’ gaat over het grote belang van samenwerking op het gebied van spiritualiteit. Dit boek is ideaal om mee te werken in een verdiepingskring, want door de inhoud in een groep gelijkgezinden met elkaar te bespreken en te belevendigen is het mogelijk om te komen tot een dieper begrip en tot verwerkelijking in het eigen leven. Het doel is immers om een door de geest bezield mens te worden die meewerkt aan de heelwording van wereld en mensheid, en aan de verwerkelijking van het goddelijke plan.

Rozekruis Pers,
Doride Zelle

inleiding

DE WEG VAN DE ZIEL

Op ’t midden van ons levenspad gekomen,
Kwam ik bij zinnen in een donker woud,
Want ik had niet de rechte weg genomen.

Rondom mij dicht en doornig kreupelhout;
Ik kan niet zeggen hoe het mij bezwaarde,
Nu de herinnering mij weer benauwt:

Een bitterheid die doodsnood evenaarde.
Maar om het andere, het goed dat
Ik ondervond, zeg ik wat ik ontwaarde.

Ik weet niet meer, hoe ik er binnen dwaalde;
zo had de slaap mij in dat uur vermeesterd
toen ik de ware weg de rug toekeerde.

Maar bij de voet van een heuvel aangekomen,
daar waar het uiterste einde was van de kwelling
die mij van angst het hart had dichtgesnoerd,

keek ik omhoog en zag de flanken van de heuvel
al omgeven door de stralen van die planeet
die ieder veilig leidt langs alle wegen.

ALIGHIERI DANTE,
***Divina Commedia,* Canto 1**

Hoe kan een pen beschrijven wat boven woorden uitgaat? Hoe kan stukwerk eenheid benaderen? Hoe kan de mens gedachten denken die boven het denken uitgaan – of denkbeelden geven aan het denken zelf? Hoe kan hij, sterfelijk in een lichaam, gedachten hebben over dat wat boven het sterfelijke uitgaat? Dante probeert het, en hem, zo zegt men, komt de eer toe 's werelds grootste dichter te zijn.

Iedere mens bezit een ziel, zoals hij leven bezit, maar er is geen mens die haar zo bezingen kan dat zij in al haar rijkdom is omschreven. Zegt men van de ziel niet dat zij onsterfelijk is? Maar wat is dan onsterfelijk? Waar houd ik op, en waar begint de ziel?

'De ziel is één,' lezen we in de wereldliteratuur. 'Zij is zo eenvoudig, dat ze ons steeds verbaast, ontroert, beweegt. Wij danken heel wat waardevolle opmerkingen aan mensen, die niet zeer scherp of diep zijn, en die zonder inspanning juist dat zeggen, wat wij nodig hebben en wat wij lang vergeefs nagejaagd hebben. De ziel handelt vaker door wat gevoeld wordt en onuitgesproken blijft, dan door hetgeen in een gesprek gezegd wordt.'

De ziel is de waarnemer en openbaarder van waarheid. In een seconde voelt zij, weet zij wat waar is – en wat ik herkennen kan aan schoonheid, waarheid en goedheid – heb ik van haar. Slechts eenvoud, zuiverheid en moed kunnen haar verdragen. Een gedachte uit Mozarts Zauberflöte komt op:

Sein Geist ist kühn, sein Herz ist rein,
Bald wird er unser wuerdig sein.

De geest koen, het hart rein, uit één stuk, zo nader je haar. Helaas, wij mensen zijn niet een, wij zijn stukwerk, als in een caleidoscoop schieten de kleuren en scherven van onze belangen en zorgen, verrukking en vertwijfeling in ons heen en weer.

Maar zij, de ziel overkoepelt ieder gezelschap en onbewust zoeken wij haar in vriendschap en liefde. En hoeveel ruimer is zij! Zij sluit niet uit – en in haar gloed staand, als zij mij bij tijd en wijle overgiet met haar stralend zijn, omhul ik ieder, ben ik met ieder één, omvang ik met liefde iedereen, ook zij die mij honen en verwonden. O, niet ik, dat zij verre — maar zij in mij!

'Wij weten beter dan wij doen', zegt Emerson. 'Wij bezitten onszelf nog niet volkomen en tegelijk weten wijdat wij veel meer zijn.' In dat spanningsveld staan wij, en de elektrische energie knettert in me, terwijl dit langzaam helder wordt. Hoe vaak ervaar ik niet dat dit waar is, als ik gewoon omga met collega's, mijn naasten, die vaak mijn tegenpolen zijn! Is er niet altijd iets hogers in, of achter de eeuwige wisselwerking tussen mensen? Drijft niet achter elk van ons de ziel, op zoek naar ziel? Ziel tot ziel. Geest tot geest. Eenheid tot het Ene? Is dat dan de ziel? Dat wat er nog niet is, wat nog moet worden? Maar toch – ik leef, ik spreek, en openbaar wat in mij woelt en spreekt. Dat is toch ook ziel, wat is het anders!

'Watervloed roept tot watervloed, bij het gebruis van uw wateren,' hoe juist overbrugt dit oude woord de beide uitersten; oud, maar absoluut nieuw voor ieder die het weer ontdekt.

Plato leert ons dat de menselijke ziel te vergelijken is met een wagenmenner achter een tweespan. De beide paarden die de wagen trekken zijn vurig en gevleugeld, zij kunnen tot grote hoogten stijgen, ja, zelfs de gebieden van de goden doorkruisen. Er is een edel en elegant dier, dat passie kent, dat een vaste wil heeft en een lange adem. Er is een onstuimig en weerbarstig paard, vol gulzigheid, en drift, en er is de wagenmenner, de weter, de kenner, geest zelf. Doorkruist het span de velden der goden, dan worden de vleugels van de ziel bij uitstek gevoed en tot wasdom gebracht. Het tegendeel echter, het lelijke en slechte, doet hen verkommeren en te gronde gaan.

In dit mooie beeld uit de *Phaedrus* schetsen Sokrates en Plato de aardse strijd om tot bewustzijn te komen. Voed je met de juiste ideeën, leef een waardig leven, herinner je!

Als de wagenmenner dan zijn paarden goed in toom heeft, ontsluit zich voor hem de toegang tot de wereld van de ziel, die Plato het hemelruim noemt. De krachten van de hemel (de goden) helpen de ziel bij elke volgende stap, en er volgt er ontwikkeling op ontwikkeling.

'Talrijk en verrukkelijk zijn de bewegingen binnen het hemelruim', laat Plato Sokrates vertellen, 'waar de gelukzalige goden rond gaan en ieder zijn eigen taak vervult. Al wie het wenst en ertoe in staat is, doet mee en volgt. Want er is geen afgunst in de rij der goden. De wagens van de goden zijn moeiteloos te mennen want het span is in evenwicht. Maar de andere wagens hebben er problemen mee. Het slechte paard bokt en heeft de neiging de wagenmenner die zijn paard niet goed heeft afgericht, naar de aarde te trekken. Daar staan die ziel de grootste moeilijkheden en strijd te wachten. De zielen echter die onsterfelijk genoemd worden, treden, zodra zij de top bereikt hebben, naar buiten en stellen zich op aan de rand van het hemelgewelf.'

Nu neemt Sokrates zijn toehoorder mee naar het uiterste punt van het hemelruim, daar waar de ziel geheel lichtend en transparant is geworden en opgaat in de geest. Hij vertelt verder:

Terwijl de zielen daar aan die rand staan… 'voert de omwenteling van het hemelgewelf hen rond en zij nemen waar wat buiten de hemel is. Dit gebied dat zich boven de hemel bevindt, is nog nooit door een aards dichter naar waarde bezongen, noch zal het ooit zo worden bezongen. Daar heerst de kleurloze, vormeloze en onstoffelijke essentie, door kennis omgeven.' – Geest zelf!

Oneindig eeuwige ontwikkeling, daar heersen nooit eindigende verrukking, altijd nieuwe scheppende energieën, overvloeiend mededogen en waarheid, die de kennis draagt van alle oorzaken

– Gnosis – waar de zielen zelfscheppende oorzaak zijn! Sokrates vertelt verder: 'Aangezien de goddelijke geest gevoed wordt met begrip en zuivere kennis is hij verheugd tijdelijk de [grote] werkelijkheid [van de wereld van de geest] terug te zien. In de aanblik van het ware vindt die goddelijke geest zijn voedsel en gedijt hij, totdat de omwenteling hem naar dezelfde plaats heeft teruggevoerd. Tijdens de omwenteling ziet die geest de *rechtvaardigheid* zelf; hij ziet *zelfbeheersing* en *kennis*: niet de kennis die een begin heeft en ook niet de kennis waarbij nu eens het ene en dan weer het andere van wat hij werkelijkheid noemt, behoort, maar de kennis die verblijft in het Zijn zelf.'

Is er een betere omschrijving van wat Gnosis werkelijk is denkbaar? Dat is de weg van de strevende ziel.

'Nu de andere zielen. De ene volgt de goden zeer goed en gelijkt op hen. Zij heft het hoofd van de wagenmenner op naar de buitenhemelse sfeer en wordt meegevoerd in de omwenteling, ofschoon zij wel gehinderd wordt door de paarden en met moeite de werkelijkheid kan aanschouwen. Een andere ziel richt zich op, valt weer terug en door de onhandelbaarheid van de paarden ziet zij dan weer wel, dan weer niet. Alle andere zielen blijven hardnekkig proberen op te stijgen, maar zij zijn er niet toe in staat en worden in de lagere sferen rondgevoerd, waar zij elkaar vertrappen en verdringen en elkaar proberen voorbij te streven. Zo ontstaat verwarring en wedijver en een hevig gezwoeg, waarbij vele zielen door de onbekwaamheid van de wagenmenners gewond raken en de vleugels breken; allen gaan na veel inspanning onverrichterzake heen, zonder de werkelijkheid ooit te hebben gezien; en wanneer zij eenmaal zijn weggegaan, voeden zij zich met valse voorstellingen. De reden waarom de ziel zich zo zeer inspant om de Vlakte der Waarheid te aanschouwen is, dat het juiste voedsel voor het edelste deel van de ziel te vinden is in de sappige weiden

van die Vlakte en dat dit voedsel de vleugels waarmee de ziel zich kan verheffen, doet groeien. Nu is het een wet van de Gerechtigheid dat iedere ziel die ook maar iets van de waarheid heeft mogen zien in het gezelschap van een god, ongedeerd blijft tot de volgende rondgang. Als de ziel erin slaagt dit vol te houden, zal zij voor altijd ongedeerd blijven.’

Er is zelden een schoner en vuriger pleidooi geschreven dan het bovenstaande. Neem het niet letterlijk, want aan ‘ziel’ is niets letterlijks. Lees het als een pleidooi om datgene terug te winnen wat zo onaardig snel dreigt te verdrinken in de onstuimigheid van de uiterlijke factoren: de ziel. Het zijn niet de menselijke factoren en vermeende ondeugden die ons afhouden haar beter en inniger te leren kennen. Die horen bij de mens, en het is de taak van de wagenmenner die in balans te brengen en te houden. Wat ons in eerste instantie het meest benauwt, is de onrust, die ons dwingt weg te blijven van bezinning en contemplatie. Onrust die in de atmosfeer lijkt te zitten, en die ons afhoudt van de ongekende vergezichten ‘die zich ontsluieren in het Licht van de ziel’, zoals de rozenkruisers dat zeggen.

De Mysteriën van de Ziel kennen geen beperking, geen sterven, geen lijden. Zij zijn onsterfelijk, bieden eeuwige verdieping en onpeilbaar geluk, omdat dat – naast talrijke andere – de eigenschappen van de ziel zijn. Het onderhavige boek, dat dezelfde hoogreikende titel meekrijgt, poogt een handreiking te bieden, om met deze nooit eindigende ontdekkingstocht een begin te maken.

Peter Huijs,
Haarlem 2016

Ik kan niet zeggen dat die klare gloed
Meer vormen kreeg terwijl ik ernaar staarde –
Het is zoals het was, volmaakt en goed –

Maar wel dat, toen mijn blik meer kracht vergaarde,
Het zich allengs, door mijn verandering,
In andere gedaante openbaarde;

Want in de diepe, klare fonkeling
verschenen er drie cirkels voor mijn ogen,
anders van kleur, gelijk van tekening.

Twee waren identiek, als regenbogen
elkaar weerspiegelend; de derde leek
een vuur, aan beide andere onttogen.

Hoe ontoereikend is mijn woord, hoe bleek,
door deze machteloze pen beschreven,
de weergave van dat waarnaar ik keek.

O eeuwig licht, slechts door Uzelf omgeven,
dat slechts Uzelf doorgrondt en, zo doorgrond,
Uzelf bemint en toelacht, bron van leven!

Alighieri Dante,
***Divina Commedia,* Canto 100**

Eenvoud [1]

Laat mij zijn in de eenvoud …
in het evenwicht der ziel
waar geen veelvoud wonen kan:
zij is los van ‘t wentelend wiel.

In één richtlijn zal de ziel
stijgen naar de hoogste sfeer:
d’eens geweten gloriestaat
préherinnering van weleer.

Als een vleugje van Gods zon
glijdt het ‘ongedachte’ in:
in het open nieuw bewustzijn …
licht uit ‘t niet-ontstaan ‘begin’. -

Eeuwig geeft geen tijdmaat aan:
eeuwigheid is niet verwekt -
zij is één met d’ongeboorne -
nimmer door de tijd ont-dekt.

Licht uit Gods oneindigheid:
leven door het woord ontstaan:
drie in samenzijn: het eenvoud,
uit ‘t onzegbare gegaan.

Laat mij zijn dát eenvoud
op het pad dat ik verkoos …
drie-in-een … in mijn wezen
geest, ziel en harteroos.

Vereenzelvig niets met vorm
en vestig jouw gewaarzijnsrust.
Je zult je innerlijk verheugen,
blijvend vredig, van waan bevrijd.

Ashtavakra's zang

HOOFDSTUK 1

Leven vanuit eenheid

Spirituele tekst: Ashtavakra's zang [2]

Janaka sprak: 'Heer, zeg me: hoe vind ik inzicht in de waarheid en hoe bevrijding, kracht om te onthechten'?

Ashtavakra sprak: 'Vriend, is jouw levensdoel bevrijding, mijd dan al wat de zinnen roert, en koester onbaatzuchtigheid, eenvoud, mededogen, gemoedsrust en oprechtheid.

Jij bent niet aarde, niet water, lucht, vuur, of ether. Weet dat jij het Zelf bent, getuige van dit alles en in niets eraan verwant. Dat is de weg naar vrijheid.

Vereenzelvig niets met vorm, en vestig jouw gewaarzijnsrust. Je zult je innerlijk verheugen, blijvend vredig, van waan bevrijd.

Jij behoort niet tot een klasse, noch word je gekenmerkt door een stadium. Niet aan oordeel onderhevig ben jij enkel getuige: voor eeuwig ongebonden, ongevormd. Wees gelukkig!

Jij aldoordringend wezen! Goed en kwaad, plezier en pijn: alles is werking van het denkvermogen, jouw Zelf hangt er niet mee samen. Dader noch slachtoffer, ben jij in oorsprong vrij.

Aan alles geef jij Zelf betekenis: daarin ligt jouw vrijheid. Plaats uiterlijkheden boven jezelf en je schept een gevangenis van begoocheling.

Het ego van 'Ik ben de dader' is een grote, zwarte giftige slang; het inzicht 'dader ben ik niet' is het werkzaam tegengif. Die erkenning brengt gemoedsrust.

Het duister woud van onbegrip bergt pijn: laat er vlammen laaien van 'Ik ben het ene, eeuwig puur bewustzijn'.

Jij bent dit bewustzijn: opperste gelukzaligheid, waar de wereld zich vertoont als beeld, zoals een koord op een slang lijkt. Wees

gelukkig! Dit is wat jij werkelijk bent!

Wie zich los acht, raakt bevrijd. Wie zich vast acht, blijft gebonden. ‘Men wordt wat men denkt’, zo luidt een waar gezegde.

Het Zelf is getuige: aldoordringend en volmaakt, vrij en enkelvoudig Zijn, zonder functie, niet getekend, geheel voldaan, in ruste. ‘Wereld’ zegt men blindelings.

Wees onophoudelijk bewust van het onveranderlijk gewaarzijn, het zelf van niet-twee. Zoek binnen noch buiten naar samenhang in Zelf en niet-Zelf, en vergeet je persoonlijkheid.

Begrenzing van het lichaam heeft je lang genoeg beklemd. Verbreek die ban met het zwaard van gewaarzijn, en geluk zal heersen.

Je bent volkomen onafhankelijk, niets hoeft er te gebeuren; alle wijsheid draag je in je, in niets kom je tekort. Je bindt je slechts door in de verzonkenheid te zoeken naar bevrijding.

Het universum is van jou doordrongen, zoals het tevens jou doordringt. Luister: van nature ben jij onvoorwaardelijk gewaar. Elk ander zicht benauwt je hart.

Jij bent vrij van werking: ongemoeid en kalm, zonder vorm of afmeting, onverstoorbaar. Jouw aard is grenzeloos gewaarzijn: bewustzijnsstaat ben jij.

Weet: al wat vorm heeft is onwerkelijk, het vormeloze is jouw ware Zelf. Uit dit weten ontspruit nieuwe wording. In en om de weerspiegeling bevindt zich steeds de spiegel. Zo huist ook in en om het lichaam steeds de hoogste heer.

Zoals de meest verfijnde wasem in en om de kruik dringt, zo bergt elk ding het aldoordringend wezen’.

HOOFDSTUK 1

Leven vanuit eenheid

BESCHOUWING

Als mens ben je veel meer dan een complex biologisch organisme met intelligentie. Je bent ook veel meer dan een psychologisch individu met persoonlijke gedachten, gevoelens en wilswerkingen. In diepste wezen ben je puur bewustzijn. In diepste wezen ben je ziel, een potentiële levende verbinding tussen de eenheid en de veelheid, tussen het eeuwige en het tijdelijke, tussen het Heilige en je persoonlijkheid. Die verbinding ervaren is grote vreugde, is de opperste gelukzaligheid. Ieder mens is uitgenodigd om zich van waan te bevrijden, blijvend vredig te zijn en zich innerlijk te verheugen.

Dit alles lijkt misschien heel ver weg van hoe je jezelf, je leven en de wereld op dit moment ervaart. Dat komt omdat je leeft in een zelfgeschapen gevangenis van begoocheling die ontstaan is doordat je uiterlijkheden boven jezelf hebt geplaatst, omdat je je identificeert met vergankelijke vormen. Deze woorden zijn allesbehalve complimenteus. De auteur van ‘Ashtavakra’s zang’ formuleerde ze zeer zeker niet om je iets te verwijten, maar om je op te roepen aandacht te schenken aan wie je in wezen bent: getuige van onthullingen van een grandioze werkelijkheid, aldoordringend en volmaakt.

De stichters van bewegingen die uitgroeiden tot wereldreligies stimuleerden hun volgelingen om zich niet meer te vereenzelvigen met hun sterfelijke persoonlijkheid en op te gaan in hoger zieleleven om zo een door de geest bezielde persoon te worden en te zijn. In veel religies en wereldbeschouwingen zijn de begrippen ‘bewustzijn’ en ‘ziel’ essentieel. Tussen wereldgodsdiensten bestaan

enorme verschillen, en ook binnen de afzonderlijke wereldreligies is een breed spectrum van leringen en groeperingen te ontdekken.

Talloze overeenkomsten

Als we echter kijken naar de meer esoterische en contemplatieve tradities binnen religies, ontdekken we talloze overeenkomsten. Dat is logisch want esoterie en contemplatie gaan over de levende ervaring van een realiteit die haaks staat op de zintuiglijk waarneembare wereld en de psychisch ervaarbare wereld, en daardoor niet zomaar door iedereen kan worden begrepen, maar alleen door degenen die in zekere zin zijn ‘ingewijd’ in de andere realiteit.

De structuur van de levende ervaring van de mens is universeel, zoals ook de anatomie van het menselijk lichaam bij de mensen hetzelfde is, maar het vereist een zekere scholing om toegang te krijgen tot die levende ervaring. In dit boek ‘Mysteriën en symbolen van de ziel’ verkennen we het aspect van onszelf dat bekend staat als ziel, Zelf, innerlijke mens, en bewustzijn. Die ziel is een mysterie voor ons gewone verstand. Zij is geen object en geen subject, maar kan wel worden ervaren. Zij heeft geen vorm en stijgt ver uit buiten ruimte en tijd, maar kan wel in ons groeien.

Als we de begrippen bewustzijn en ziel aan elkaar verbinden, bedoelen we in feite jezelf bewust zijn van je bewustzijn, iets dat kenmerkend is voor de mens. Het is goed om dat te beseffen, want volgens het spirituele uitgangspunt ligt bewustzijn ten grondslag aan alles wat zich manifesteert. In een bekend soefi-gezegde wordt dat idee geformuleerd als ‘God slaapt in de rots, droomt in de plant, beweegt in het dier en ontwaakt in de mens’.

We kunnen de levende ervaring van de ziel alleen maar benoemen en begrijpen aan de hand van universele symbolen, analogieen en mythen, die allemaal deel uitmaken van de ervaringswereld van de ziel. Ons rationele denkvermogen is een groot geschenk dat we hard nodig hebben om in de zintuiglijk waarneembare wereld te kunnen leven. Het is echter niet de bedoeling dat we daarbij

blijven staan of ons uitsluitend in die richting verder ontwikkelen. Als mens moeten we niet terug naar het mythische bewustzijn van onze verre voorouders, en we mogen ook niet blijven steken in ons verstandelijke hersenbewustzijn dat nog oneindig kan worden uitgebreid. We dienen vooruit te gaan naar het gnostieke ziele-bewustzijn, naar de ervaringswereld van de ziel, naar het domein van de oertypen, want daartoe wordt ieder mens innerlijk geroepen.

Het eerste gedeelte van dit boek heet ‘Mysteriën van de ziel’ en bestaat uit negen klassieke spirituele teksten en negen beschouwingen daarover. De geselecteerde spirituele teksten komen uit negen verschillende tradities, achtereenvolgens:

advaita vedanta,
hermetisme,
kabbalah,
gnostiek christendom,
raja yoga,
jodendom,
boeddhisme,
zoroastrisme
en paulinisch christendom.

Er zijn vele symbolen die verwijzen naar de menselijke ziel. Aan de negen beschouwingen van het eerste gedeelte verbinden we achtereenvolgens de volgende symbolen van de ziel die in negen essays van het tweede gedeelte met de naam ‘Symbolen van de ziel’ verder worden uitgewerkt:

1. de ziel als midden
2. de ziel als boom
3. de ziel als vlam
4. de ziel als reiziger
5. de ziel als burcht
6. de ziel als schepper
7. de ziel als zevenvoud

8. de ziel als spiegel
9. de ziel als wereldwerker

Ontvankelijk worden

Het doel van dit boek is je bewust te maken van het leven van de ziel en je ontvankelijkheid voor de invloeden die van haar uitgaan te vergroten zodat je ervaringen veranderen. Niet van jouw ziel, want je hebt geen ziel. De ziel heeft jou, en zij kan zich nog maar heel beperkt in je uitdrukken. Jij vormt zelf de barrière waardoor de ziel zich niet of nauwelijks kan manifesteren. Deze opmerking is natuurlijk niet persoonlijk bedoeld want zij is van toepassing op vrijwel alle mensen op aarde.

Je mag hier zijn in deze wereld. Sterker nog: je moet hier zijn! En je kunt transparant worden voor het licht van waarheid dat straalt in onvergankelijke glans. Je kunt innerlijk vernieuwen en groot geluk beleven. Je kunt in vreugde meewerken aan het verwerkelijken van het goddelijke scheppingsplan, maar daarvoor is het wel noodzakelijk dat je eerst een diepgaand transformatieproces ondergaat.

Heilige geschriften spelen een belangrijke rol in veel religieuze en esoterische tradities. Zij vinden hun oorsprong in de wereld van de ziel. Dat komt vaak tot uitdrukking in een onderliggende getalsmatige structuur die er niet bewust is ingelegd. Doorgaans betreft het dan ook geen proza, maar poëzie die bestemd is om voor te dragen of te zingen. Onder de heilige teksten die gekozen zijn voor dit programma bevinden zich in ieder geval drie gezangen: Ashtavakra's zang, het lied van de parel en een hymne van Zarathoestra.

Bij het vertalen van oorspronkelijke heilige teksten in een andere taal gaat de bijzondere getalstructuur voor een belangrijk deel verloren, maar dat neemt niet weg dat ze je dan nog wel de mogelijkheid bieden om je te verbinden met het hoge, lichtende bewustzijnsniveau van waaruit ze zijn ontstaan. Dat geldt overigens

ook voor bijvoorbeeld beeldende kunst en muziek. Kunstzinnige scheppingen die geïnspireerd zijn vanuit de ervaringswereld van de ziel beschikken over het vermogen het bewustzijn tijdelijk op te heffen tot in de zielewereld. Zij kunnen daarom worden ervaren als voeding voor de ziel.

In dit programma gaan we de gekozen teksten niet heel uitgebreid verklaren. Niet alleen omdat we daar geen ruimte voor hebben binnen de gekozen opzet, maar vooral ook omdat dit weinig zin heeft. Als we zin na zin en vers na vers zouden toelichten - even aangenomen dat we daartoe in staat zouden zijn - zou je die informatie in je hersenen verwerken op een manier waarop je ook andere informatie verwerkt. Daarmee vergroot je weliswaar je kennis, maar je wordt er geen nieuw mens door.

Heilige geschriften kun je zien als geschenken die je uitnodigen om met hen te gaan werken. Want alleen wanneer je innerlijk aan de slag gaat met heilige teksten, kan er een transformerende invloed van uit gaan. Binnen spirituele tradities worden bepaalde heilige teksten herhaald uitgesproken of gezongen, als mantra's, waardoor deze diep worden gegrift in het onderbewustzijn van de betrokkenen. Zo ontstaan er niet alleen nieuwe krachtige neurale verbindingen in hun brein, maar nemen zij ook krachten in zich op uit het domein van de ziel - uit de ervaringswereld van de oertypen - energieën die de levende ervaring veranderen en die reinigen en vernieuwen tot op het niveau van het fysieke lichaam.

Koans

In de zen-traditie wordt er veel gewerkt met zogeheten koans. De zen-meester geeft dan een koan - dat is een soort raadsel - aan de leerling. Het is de taak van de zen-leerling om die koan te 'kraken', om te komen tot begrip en het juiste antwoord te vinden. Uiteindelijk gaat het niet primair om het antwoord waarmee de leerling komt, maar om de inspanningen die hij of zij zich getroost om tot een juist antwoord te komen, want alleen de inspanning werkt

transformerend, het antwoord als zodanig niet. De inspanning is nodig om het gewone denken te overstijgen.

Innerlijke vernieuwing is geen verdienste, maar een gevolg van genade, van hemelse krachten die worden geschonken. Als gevolg van aspiratie, dat is je verlangen en inspanning om innerlijk te vernieuwen en beter te kunnen dienen, kun je de goddelijke genade ontvangen, kan de alomvattende liefde zich mededelen en komen geleidelijk nieuwe vermogens tot ontwikkeling. Als je jezelf zou beschouwen als de bron of oorzaak van spirituele groei die je in jezelf ervaart, zou je ten prooi vallen aan vereenzelviging, en vorm je geen levende verbinding tussen hemel en aarde.

Ashtavakra's zang kunnen we, evenals vele andere heilige teksten, zien als een grote verzameling koans. Elk vers houdt wijsheden in zich besloten waarin we dieper kunnen doordringen. Het geschrift begint met een oprechte en diepzinnige vraag die koning Janaka stelt aan de wijze Ashtavakra. Janaka is een machtige en invloedrijke persoonlijkheid die zich bewust geworden is dat hij niet in de waarheid leeft en gebonden is. Daarom verlangt hij naar bevrijding en onthechting. Ashtavakra zegt tot hem, en ook tot ons:

'Vriend, is jouw levensdoel bevrijding, mijd dan al wat de zinnen roert, en koester onbaatzuchtigheid, eenvoud, mededogen, gemoedsrust en oprechtheid. Jij bent niet aarde, niet water, lucht, vuur, of ether. Weet dat jij het Zelf bent, getuige van dit alles en in niets eraan verwant. Dat is de weg naar vrijheid. Vereenzelvig niets met vorm, en vestig jouw gewaarzijnsrust. Je zult je innerlijk verheugen, blijvend vredig, van waan bevrijd.'

Hier spoort Ashtavakra Janaka aan om zijn fascinatie voor de zintuiglijk waarneembare wereld op te geven waardoor zielekwaliteiten als onbaatzuchtigheid, eenvoud, mededogen, gemoedsrust en oprechtheid zich kunnen manifesteren. Ook raadt hij Janaka aan om zich niet te vereenzelvigen met alle vormen die in zijn bewustzijn verschijnen, maar er getuige van te zijn, want als hij een

neutrale getuige is, is hij van nature blij, harmonieus en vrij van begoocheling.

Mindfulness

In feite adviseert Ashtavakra hier de mens om dat te beoefenen wat mindfulness wordt genoemd, iets wat de laatste decennia een grote vlucht heeft genomen en door de esoterische leraar George Gurdieff zelfherinnering werd genoemd.[3,4] Dit is één aspect van het achtvoudige pad dat geformuleerd is door Boeddha: juiste indachtigheid.

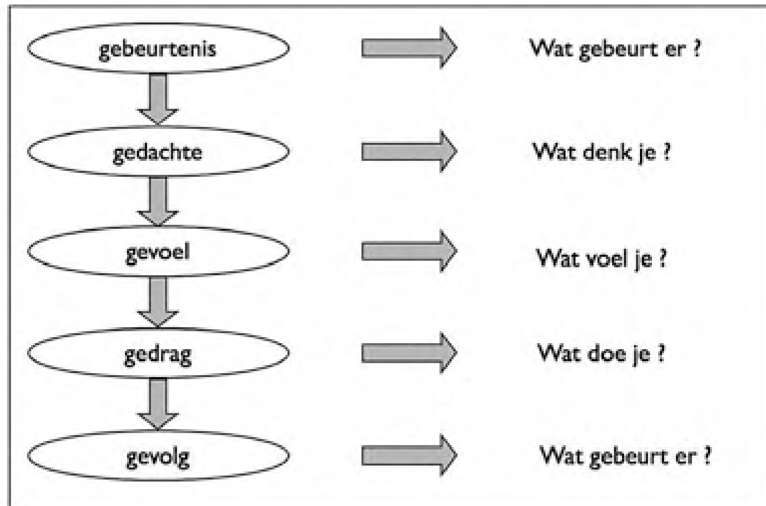
Iemand die mindful is, is aandachtig in het hier-en-nu aanwezig, is opmerkzaam zonder oordelen en accepteert dat wat er is. Doordat oordeel ontbreekt en de situatie helemaal wordt geaccepteerd zoals deze is, is er in zekere zin sprake van eenheid of non-dualiteit. Leven vanuit die eenheid(of niet-twee) van de ziel brengt grote voordelen met zich mee. Talrijke wetenschappelijke onderzoeken hebben de heilzame effecten van juist beoefende mindfulness aangetoond.

In de samenleving wordt mindfulness vooral ingezet als middel om stress te reduceren en lichamelijke en psychische klachten te bestrijden en te voorkomen, waardoor de persoonlijkheid beter kan functioneren. In spirituele tradities staat niet het lichaam of de persoonlijkheid centraal, maar de ziel. Binnen het boeddhisme wordt gesproken over liefdevolle vriendelijkheid, een zielekwaliteit die tegenwoordig ook wel wordt aangeduid met heartfulness of compassie. Bij werkelijke spiritualiteit gaat het om een nieuwe wording op basis van de ziel, die Ashtavakra 'gewaarzijn' noemt.

Hij zegt:

'Goed en kwaad, plezier en pijn: alles is werking van het denkvermogen, jouw Zelf hangt er niet mee samen. Dader noch slachtoffer, ben jij in oorsprong vrij. Aan alles geef jij zelf betekenis: daarin ligt jouw vrijheid. Plaats uiterlijkheden boven jezelf en je schept een gevangenis van begoocheling.'

afbeelding 1: : van gebeurtenis tot gevolg (het g-denken)

Volgens Asthtavakra brengt het denkvermogen dus onderscheidingen aan en geeft het betekenis aan gebeurtenissen. Dat wordt niet uitsluitend erkend binnen spirituele tradities, maar tot op zekere hoogte ook binnen de psychologie. Zo wordt aan mensen in een therapeutische setting wel geleerd dat zij zich ervan bewust moeten worden hoe de realiteit die zij ervaren wordt bepaald door hun denken omdat er sprake is van een bepaalde volgorde waarin iets tot uitdrukking komt.

Het denken en de realiteit

Als je een bepaalde gebeurtenis ervaart, roept dat een bepaalde gedachte in je op. Die gedachte leidt vervolgens tot een bepaald gevoel, en dat gevoel resulteert in een bepaald gedrag. Tenslotte leidt het gedrag tot bepaalde gevolgen. Als je dus bepaalde gevolgen in je leven ervaart die je niet wilt, moet je volgens dit zogeheten g-denken dus beginnen met het veranderen van de gebeurtenissen (zie afbeelding 1). Dat kan natuurlijk niet altijd, want je kunt je leven niet helemaal naar je hand zetten. Wel kun je de gedachten over een gebeurtenis grotendeels zelf bepalen. Als je daarmee be

gint, heeft dat invloed op je gevoel, je gedrag en daarmee ook op het gevolg.
Op een spirituele weg komt de mens door innerlijke onthechting geleidelijk vrij uit de gevangenis van begoocheling, waardoor hij zich kan wijden aan zijn eigenlijke opdracht: onthullingen van de werkelijkheid betekenissen geven die in overeenstemming zijn met het domein van de ziel, met de ervaringswereld van de oertypen. Dat komt erop neer dat hij gaat denken, voelen en handelen vanuit de wereld van de ziel. Wanneer aardse vormen op deze wijze worden verbonden met hemelse structuren, komt werkelijke bevrijding in het verschiet, voor de betrokkene zelf en tegelijkertijd ook voor de gehele mensheid en andere levensgolven.

In de aardse dimensie ervaren we vooral veelvuldigheid, gebondenheid en angst. Als we toegang krijgen tot de dimensie van de ziel, is er de ervaring van eenheid, vrijheid en liefde. Dit houdt in dat we voor de mensheid veel meer kunnen betekenen wanneer we niet meer alleen leven vanuit onze op zelfbehoud gerichte persoonlijkheid, maar juist vanuit de ziel, want de ontwikkeling van de ziel komt ten goede aan alles en allen.
In Ashtavakra's zang klinkt het:
'Het universum is van jou doordrongen, zoals het tevens jou doordringt. Luister: van nature ben jij onvoorwaardelijk gewaar. Elk ander zicht benauwt je hart. Jij bent vrij van werking: ongemoeid en kalm, zonder vorm of afmeting, onverstoorbaar. Jouw aard is grenzeloos gewaarzijn: bewustzijnsstaat ben jij. Weet: al wat vorm heeft is onwerkelijk, het vormeloze is jouw ware Zelf. Uit dit weten ontspruit nieuwe wording.'

De stoffelijke wereld beneden, o ziel,
is het verblijf van onbevredigd verlangen,
van vrees ontwaarding en droefenis.
Boven is de wereld van de geest, van rust, ontoegankelijk voor angst,
getuigende van hoge waardigheid en blijdschap.

Vermaning van de ziel

HOOFDSTUK 2

Ontstijgen aan de dualiteiten

SPIRITUELE TEKST:

Vermaning van de ziel [5]

De eigenschappen van de stoffelijke wereld zijn nooit constant. Zij zijn steeds onderling met elkaar in strijd en onverenigbaar met elkaar. Wees er daarom voor op uw hoede, o ziel. Wend u af van deze schijn; het zijn de dingen waarmee ge u niet moet verbinden.

Gij, o ziel, zijt enkelvoudig - zij zijn veelvoudig. Gij zijt vrij van bedrog - zij zijn bedrieglijk. Gij zijt waarlijk levend - zij bezitten geen waarlijk leven. Gij zijt zoals ge zijt - zij omkapselen, verhullen, zij zijn illusies, veranderlijk en vergankelijk.

Wees daarom waakzaam, let op uzelf, opdat ge niet door hen tot slaaf wordt gemaakt en afgehouden wordt van uw gestelde doel. Verwaarloos, o ziel, uw werkelijke aard niet, die enkelvoudig, waar en werkelijk is en van hoge waardigheid; en vertrouw niet op de stoffelijke dingen, die meervoudig, onderling afstotend, bedrieglijk en perfide zijn, opdat ge niet verdwaalt en ondergaat.

Hoe lang nog, o ziel, zullen onbevredigende verlangens naar de zintuiglijke wereld nog vat op u hebben, vluchtend van de ene sensatie naar de andere, van heet naar koud, van koud naar heet, van honger naar verzadiging, van verzadiging naar honger.

Zolang ge afhankelijk zijt van de stoffelijke dingen, is het niet te bevredigen verlangen ernaar uw lot. Eenmaal in uw bezit, is er de kwelling ze te verliezen. Als ze u ontnomen worden, is de

kwelling voorbij, maar knaagt verdriet en spijt om het verlies.

Leg daarom af, o ziel, wat deze pijn en dit verdriet veroorzaakt. Heb geen spijt dat ge zodoende verdriet, zorg, vrees en pijn ten gevolge van onbevredigende verlangens verlaat. Erger u niet langer dat ge, aldus bevredigd, vrij van angst en blij wordt.

Hij die onbevredigde verlangens verkiest boven rust is een dwaas; een dwaas gaat op dwaalwegen en hij die dwaalwegen volgt, loopt zijn ondergang tegemoet.

De stoffelijke wereld beneden, o ziel, is het verblijf van onbevredigd verlangen, van vrees, ontwaarding en droefenis. Boven is de wereld van de geest, van rust, ontoegankelijk voor angst, getuigende van hoge waardigheid en blijdschap.

Beide werelden hebt ge gezien, in beide werelden hebt ge geleefd, Maak nu een keuze in overeenstemming met uw ervaring. In beide kunt ge wonen, door geen van beide zult ge worden uitgeworpen of verwaarloosd. Maar het is voor een mens onmogelijk tegelijkertijd gekweld te worden door onbevredigende verlangens én in rust te zijn, verheven te zijn, én ontaard, verheugd te zijn én verdrietig. In de mens kunnen de liefde voor deze wereld en de liefde voor een andere wereld niet verenigd worden. Dat is onmogelijk.

Gij zijt, o ziel, geboren uit een bepaalde stam en van die stam zijt ge de tak. Hoe ver de tak ook van de stam verwijderd is, er blijft een verbinding en een overeenkomst tussen stam en tak. Uw voedsel ontvangt ge van de stam. Indien er iets geplaatst wordt tussen de stam en de tak, wordt de verbinding en de voeding verbroken en zal de tak verdorren en sterven.

Overdenk dit, o ziel, en stel in uw wezen vast dat ge bestemd zijt terug te keren tot de schepper. Hij is de stam waaruit ge gegroeid zijt. Leg daarom alle smetten en lasten van de stoffelijke wereld af, zodat alles verdwijnt wat u weerhoudt om tot uw ineigen hoge wezen terug te keren, tot de stam, uw oorsprong.

Indien ge lage en onwaardige daden wilt vermijden, richt dan uw gedachten op de bron waaruit zij ontstaan en verwijder u ervan. Die bron is liefde voor de dingen van deze wereld.

Als ge nobele en goddelijke daden wilt verrichten, richt dan uw gedachten op de wortel waaruit zij ontstaan. Plant deze wortel in uzelf en verzorg hem. Die wortel is: afkeer van de dingen van deze wereld. Indien ge dit doet, laat er dan geen valse schijn bij zijn. Zorg dat ge niet door overdreven voorzichtigheid tot lafheid geleid wordt, waardoor ge de moed en de eer zoudt verliezen en zelfverguizing en zelfvernedering uw deel zouden worden.

Alles wat niet uit de materie gevoed wordt, is de werkelijkheid en deze waarlijk zijnde werkelijkheid is onstoffelijk. Wanneer de werkelijkheid zich met de materie verbindt, zal zij een vorm aannemen die met haar bedoeling in overeenstemming is.

Verwijder u zover mogelijk, o ziel, van de verbrokkeling. Als ge door het leven zelf naar de eenheid, het universele geleid wordt, aanvaard het in vrijheid en berusting. Hierdoor zullen kwellingen, zorg en moeite van u afvallen. Zoals een man, bij het opkomen van de zon, de met veel moeite verworven lamp om te zien in de nacht terzijde zet.

Hoed u voor alles wat laag en onwaardig is. Neem er niets van in uw wezen op, zodat uw karakter zich niet misvormt, waardoor het afstotend zou kunnen werken op uw ware natuur en ge voor uzelf

een hindernis zoudt worden op het pad van terugkeer naar uw ware thuis.

Weet dat de vereerde en verheven Schepper van het universum het edelste van alles is. Verbind u dan met het edele en door één te worden met de bron in uw wezen, komt ge nader tot Hem die u geschapen heeft. Wees ervan overtuigd dat het onedele zich voegt bij het onedele, en het edele bij het edele.

Gij zijt in de wereld der dingen - een wereld die in wording is, en toch zoekt ge er rust. Hoe kan iets in rust zijn in een wereld die in wording is? Zolang een boot op het water drijft, is hij niet stil of in rust. Als hij op een bepaald moment stil is, is het slechts bij toeval. Even later begint het water echter wederom alles op het oppervlak heen en weer te schudden.

De boot komt slechts dan tot rust als hij uit het water aan land getrokken wordt. Dat is de plaats waar hij vandaan komt en die in dichtheid en gewicht gelijk is aan de boot. Dan en niet eerder is hij waarlijk tot rust gekomen. Evenzo kan de ziel, zolang zij nog verbonden is met de deiningen van de stoffelijke wereld, niet stil zijn of maar even tot rust komen. Maar als zij terugkeert tot haar bron en wortel, dan is zij stil en in rust. Dan is zij vrij van ellende, vernedering en dwaling in het land van het vreemdelingschap.

HOOFDSTUK 2

Ontstijgen aan dualiteiten

BESCHOUWING

Als je op basis van grenzeloos gewaarzijn beseft dat de ziel vormloos en tijdloos is, en ervaart dat je bewustzijn een onthulling is van een grandioze werkelijkheid - aldoordringend en volmaakt - ontspruit daaruit nieuwe wording. Als ziel ben je geroepen om een schakel te zijn tussen de eenheid en de veelheid, een levende verbinding tussen hemel en aarde. Het domein van de ziel wordt gekenmerkt door eenheid, vrijheid en liefde. Dat zijn geen objectieve eigenschappen, maar kwaliteiten die intens kunnen worden ervaren, want de wereld van de ziel is niet gelokaliseerd in ruimte en tijd, maar heeft betrekking op de levende ervaring waarin er geen onderscheid is tussen subject en object.

Bewust en met aandacht leven in het hier en nu - waakzaam zijn dus - draagt eraan bij dat de ziel wakker kan worden. Een andere klassieke en beproefde manier om de ziel te laten ontwaken en werkzaam te laten worden is om heilige teksten tot je te laten spreken en deze te overdenken.

Bij het interpreteren van heilige teksten kunnen gemakkelijk vergissingen worden gemaakt. Dat komt vooral omdat meestal verschillende soorten taal door elkaar worden gebruikt. Zo wordt er wel onderscheid gemaakt tussen:

1. beschrijvende taal, de zinnen geven letterlijk weer wat er wordt bedoeld, deze taal is meestal het gemakkelijkst te begrijpen

2. gesluierde taal, vaktaal (jargon) die ontwikkeld is om onderwer-

pen die niet zo concreet zijn te kunnen benoemen, en soms ook om diepe waarheden voor niet-begrijpenden te verbergen

3. mysterietaal, teksten of tekstgedeelten die vanuit hemelse ervaringsgebieden worden ontvangen en voor het logische verstand meestal onbegrijpelijk zijn totdat ze worden bevat vanuit inzichten en krachten van spirituele tradities.

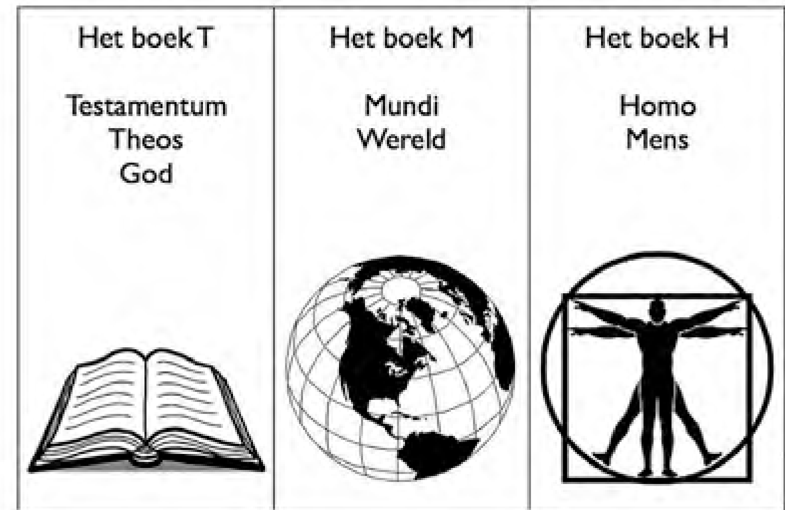
Ook speelt een belangrijke rol dat heilige teksten tot stand gekomen zijn binnen een bepaalde context: bestemd voor bepaalde mensen in een bepaalde tijd in een bepaald gebied in een bepaalde cultuur. Over de koran wordt gezegd dat deze gegeven is door de engel Gabriël aan de profeet Mohammed, en dat dit boek vrijwel in één keer opgeschreven is. De evangeliën in de bijbel zijn waarschijnlijk voor een belangrijk deel geïnspireerd op mondelinge overleveringen.

Goddelijke openbaringen

De koran en de bijbel kunnen we zien als goddelijke openbaringen waarin universele waarheden zijn neergelegd. Dit zijn niet de enige openbaringen van de goddelijke werkelijkheid. Er zijn veel meer heilige geschriften uit allerlei culturen van langer of korter geleden. Het zou onverstandig zijn om de waarheid uitsluitend te zoeken in heilige geschriften. Als je het goddelijke gezag zo uitsluitend buiten jezelf zou plaatsen, zou je jezelf binden aan vormen die nooit volledig waar kunnen zijn, en ga je voorbij aan je innerlijke weten en eventuele goddelijke openbaring in het nu.

Het heilige onthult zich in niet alleen heilige geschriften, maar ook in de natuur en in de mens. De klassieke rozenkruisers uit de 17e eeuw spraken in dit verband over respectievelijk het boek T (van theos=god of testamentum=verbond), het boek M (van mundi=wereld) en het boek H (van homo=mens).[6] De mens is in staat om al die drie boeken te lezen, dat wil zeggen door te dringen tot diepere werkelijkheden, tot andere dimensies om zo zijn inner-

afbeelding 2: drie symbolische boeken om tot kennis te komen

lijke opdracht te kunnen vervullen (zie afbeelding 2).

In het verleden is veel narigheid ontstaan doordat heilige teksten uit hun context werden gehaald, werden geobjectiveerd en letterlijk werden geïnterpreteerd. Nog steeds heeft de mensheid te kampen met grote problemen die voortvloeien uit fundamentalisme en fanatisme op pseudo-religieus gebied. Gelukkig leidt fundamentalisme, dat is het letterlijk nemen van heilige teksten, lang niet altijd direct tot maatschappelijke moeilijkheden, maar het kan er wel aan bijdragen dat de ziel wordt ingekapseld en zich daardoor moeilijker kan manifesteren en ontwikkelen.

Om vergissingen bij de interpretatie van heilige teksten te voorkomen is het zinvol om duidingen niet alleen te toetsen aan het eigen innerlijk, maar vooral ook aan een authentieke spirituele traditie of, nog beter, aan meerdere spirituele tradities. Want binnen die kringen werd en wordt gebruik gemaakt van beproefde werkwijzen, en zijn ervaringen en bevindingen uitgebreid met elkaar gedeeld en vaak ook op schrift gesteld.

In hoofdstuk 1 van Ashtavakra's zang staat een vers dat gemakkelijk verkeerd kan worden begrepen: 'Je bent volkomen onaf-

hankelijk, niets hoeft er te gebeuren; alle wijsheid draag je in je, in niets kom je tekort. Je bindt je slechts door in de verzonkenheid te zoeken naar bevrijding.’

Hier wordt gesproken tot de ziel. Die heeft inderdaad alle wijsheid in zich en die komt niets tekort. Sommigen leiden uit de bovenstaande tekst af dat ze bevrijd zijn als ze zich van de ziel bewust zijn en mindful in het leven staan. Dat leidt wel tot een bepaalde verlichting maar niet tot de opstanding van de innerlijke mens waarover geschreven staat in heilige geschriften en die is toegelicht in het boek ‘Spirituele Pasen en Pinksteren’[7].

Belemmerende conditioneringen

De opstanding van de innerlijke mens is het resultaat van een herschepping die zich volkomen natuurlijk voltrekt, want herschepping als zodanig heeft niets met ruimte en tijd te maken. Toch vraagt het gaan van een spirituele weg een aanzienlijke hoeveelheid tijd en aandacht. Dat komt omdat het opheffen van belemmerende conditioneringen tijd kost. Als die barrières zijn verdwenen, vindt herschepping vanzelf plaats. Dit is vergelijkbaar met een blok hout dat op de bodem van een diep meer verborgen ligt onder een grote hoop keien. Het blok heeft de natuurlijke neiging om naar het wateroppervlak te stijgen vanwege de lagere dichtheid, maar kan dat pas als alle keien boven het houtblok zijn verwijderd.

Volgens meerdere authentieke tradities ontstaat er een innerlijke strijd als de ziel ontwaakt. En het vereist heel veel aandacht, energie, tijd en uithoudingsvermogen om die strijd te winnen ten gunste van de ziel. Binnen de islam wordt in dit verband gesproken over jihad. Dit begrip wordt nogal eens ten onrechte vertaald en begrepen als heilige oorlog met geweld. In werkelijkheid verwijst het woord jihad naar het streven en het worstelen om het goede te doen, om te leven in overeenstemming met de wil van Allah.

Mindful en heartful leven is slechts een begin op het spirituele

pad. Op de gnostieke weg wordt er op basis van gewaarzijn, een ontvankelijkheid voor het heilige en door innerlijke verheffing, geleidelijk een persoonlijk, lichtend, tweevoudig zielekleed geweven: eerst het lichtende gewaad van de ziel - dat veelal wordt gesymboliseerd door het pentagram of de vijfpuntige ster - en daarna ook de gouden mantel van de geestziel.

Hoofdstuk 3 van het boekje ‘Vermaning van de ziel’, dat wordt toegeschreven aan de legendarische Egyptische wijze met de naam Hermes Trismegistus, lijkt in eerste instantie misschien klip en klaar. Voor de succesvolle ondernemer die alles heeft bereikt wat hij of zij wilde en voor de loyale medewerker die jarenlang aan de ratrace van de prestatiemaatschappij heeft meegedaan en nu lijdt aan burnout, zijn de volgende eeuwenoude woorden misschien een feest van herkenning en een bron van bemoediging.

‘Hoe lang nog, o ziel, zullen onbevredigende verlangens naar de zintuiglijke wereld nog vat op u hebben, vluchtend van de ene sensatie naar de andere, van heet naar koud, van koud naar heet, van honger naar verzadiging, van verzadiging naar honger.

Zolang ge afhankelijk zijt van de stoffelijke dingen, is het niet te bevredigen verlangen ernaar uw lot. Eenmaal in uw bezit, is er de kwelling ze te verliezen. Als ze u ontnomen worden, is de kwelling voorbij, maar knaagt verdriet en spijt om het verlies.

Leg daarom af, o ziel, wat deze pijn en verdriet veroorzaakt. Heb geen spijt dat ge zodoende verdriet, zorg, vrees en pijn ten gevolge van onbevredigende verlangens verlaat. Erger u niet langer dat ge, aldus bevredigd, vrij van angst en blij wordt.’

Fascinatie opgeven

Deze tekst is duidelijk bedoeld om mensen die de beperkingen hebben ervaren van een leven dat uitsluitend gericht is op de zintuiglijk waarneembare wereld te stuwen tot hoger leven, tot het leven van de ziel. Het risico bestaat dat die mensen de fascinatie voor de zintuiglijke wereld gaan verruilen voor een fascinatie

voor de wereld van de ziel omdat ze zo snel mogelijk bevrijd willen worden uit het aardse leven, dat ze ervaren als een tranendal. Dat is een zeer begrijpelijke maar ook zelfzuchtige gedachte die niet in overeenstemming is met de spirituele opdracht van de mens om een levende verbinding te zijn tussen hemel en aarde. Als je uitsluitend gericht bent op de aarde, leef je symbolisch gezien in duisternis en vorm je geen verbinding tussen hemel en aarde. Als je voornamelijk gefocust bent op de hemel - of op dat waarvan je denkt dat het de hemel is, maar het niet is - negeer je de aardse werkelijkheid en kun je ook geen brug zijn tussen aarde en hemel.

Klassieke heilige teksten zijn soms ongenuanceerd omdat ze bedoeld zijn om mensen te stuwen tot innerlijke vernieuwing, tot werkelijk zieleleven. Daarvoor is het nodig dat belemmerende conditioneringen, die in het verleden mogelijk waardevol waren maar nu niet meer functioneel zijn, worden opgebroken zodat er vernieuwingen plaatsvinden die zich uiteindelijk ook manifesteren in de cellen van het stoffelijke lichaam.

Ons verstand is in deze 21e eeuw aanzienlijk verder ontwikkeld dan het verstand van onze voorouders. De Nieuw-Zeelandse pycholoog James Flynn stelde vast dat de gemiddelde scores op intelligentietesten in de afgelopen honderd jaar steeds gestegen zijn. Hij schrijft dat met name toe aan het alsmaar complexer worden van de samenleving waardoor het belang van abstract denken geleidelijk groter is geworden.

Nu onze cognitieve vermogens aanzienlijk zijn toegenomen doen we er goed aan om heilige teksten te interpreteren met gevoel voor nuance en vanuit innerlijk begrip. Zo zou het bijvoorbeeld dwaas zijn om de materiële werkelijkheid te beschouwen als een illusie, zoals dat wordt gesuggereerd in de teksten van Ashtavakra en Hermes. Wie vindt dat de materie niet reëel is, moet maar eens proberen om door een dichte deur te lopen.

Leven in illusie

De materie als zodanig is geen illusie - ook al verandert zij steeds van vorm - maar wij leven in illusie, als wij de zintuiglijk waarneembare wereld, en vormen in het algemeen, beschouwen als de enige werkelijkheid, en daar helemaal in opgaan, zoals de geketenden in de allegorie van de grot van Plato de bewegende schaduwen op de rotswand beschouwen als de enige realiteit. Hermes Trismegistus is, zwak uitgedrukt, niet lovend over de mens die uitsluitend gericht is op het najagen van aardse genoegens. In 'Vermaning van de ziel' zegt hij: 'Hij die onbevredigde verlangens verkiest boven rust is een dwaas; een dwaas gaat op dwaalwegen en hij die dwaalwegen volgt, loopt zijn ondergang tegemoet.'

Deze spreuk is weliswaar heel helder, maar er zitten wel wat angels in. Getuigt het van zielekwaliteit om een medemens die onbevredigde verlangens najaagt omdat hij niet anders kan uit te maken voor dwaas? Nee toch? De uitspraak is gemakkelijker te accepteren wanneer het hier iemand betreft die van binnenuit wéét, iemand in wie de ziel is ontwaakt en die alle mogelijkheden heeft om dwaalwegen te vermijden, maar ze toch doelbewust gaat.

Is rust echt te verkiezen boven het najagen van onbevredigde verlangens? Verlangens najagen levert in ieder geval nog ervaring op en rust leidt tot stagnatie: rust roest. Het heeft geen zin om je af te sluiten om valse rust te verkrijgen. Het aardse leven moet geleefd worden.

Dit betekent dat het onjuist is om rust hier te zien als een synoniem voor passiviteit; het gaat hier om harmonie. De zielemens is niet passief, hij is harmonisch omdat er evenwicht is tussen activiteit en passiviteit, tussen inademen en uitademen. De rust die hier genoemd wordt heeft betrekking op de zijnstoestand die Ashtavakra 'gewaarzijnsrust' noemt en die er kan zijn in serene stilte, maar ook in grote drukte. Ashtavakra zegt: 'Vereenzelvig niets met vorm, en vestig jouw gewaarzijnsrust. Je zult je innerlijk verheugen, blijvend vredig, van waan bevrijd.'

We hebben allemaal dwaalwegen gevolgd, en die hebben ervaringen opgeleverd die lang niet altijd prettig waren, maar ons wel hebben gevormd tot degene die we nu zijn: de persoon die zich nu verdiept in de mysteriën van de ziel. Dwaalwegen worden dus niet alleen gegaan door dwazen en leiden gelukkig niet allemaal naar de ondergang. Bovendien kunnen dwazen, als zij hun dwaasheid inzien, worden getransformeerd tot verlichte wijzen.

De tekst van Hermes Trismegistus spreekt direct tot de ziel en maakt duidelijk onderscheid tussen twee levensvelden. Aan de ziel wordt gevraagd een keuze te maken om zo innerlijk vrij te komen van de wereld waarin alles zich volgens onze ervaring beweegt tussen polariteiten. Als mens hebben we tegenstellingen nodig om bewust te worden, want we kunnen ons alleen bewust zijn van verschillen, van onderscheid. En als we het zwaard van onderscheidingsvermogen kunnen hanteren - dat is het geschenk dat we ontvangen na talloze doorleefde ervaringen, de diamant die ijzer klieven kan - spreekt de innerlijke meester tot ons:

'De stoffelijke wereld beneden, o ziel, is het verblijf van onbevredigd verlangen, van vrees, ontwaarding en droefenis. Boven is de wereld van de geest, van rust, ontoegankelijk voor angst, getuigende van hoge waardigheid en blijdschap. Beide werelden hebt ge gezien, in beide werelden hebt ge geleefd, Maak nu een keuze in overeenstemming met uw ervaring. In beide kunt ge wonen, door geen van beide zult ge worden uitgeworpen of verwaarloosd. Maar het is voor een mens onmogelijk tegelijkertijd gekweld te worden door onbevredigende verlangens én in rust te zijn, verheven te zijn, én ontaard, verheugd te zijn én verdrietig. In de mens kan de liefde voor deze wereld en de liefde voor een andere wereld niet verenigd worden. Dat is onmogelijk.'

Innerlijk begrip

Ook hier is innerlijk begrip essentieel. Er staat dat de liefde voor deze wereld en de liefde voor de wereld van de geest niet verenigd

kunnen worden. Is dat niet in strijd met de opdracht om alles en iedereen lief te hebben in bovenpersoonlijke zin? En is dit wel in overeenstemming met de roeping van de innerlijke mens om een levende verbinding te zijn tussen deze wereld en de wereld van de geest? Werkelijke liefde sluit toch niets en niemand uit?

Met de uitdrukking 'liefde voor deze wereld' wordt dus blijkbaar 'fascinatie voor deze wereld' en 'gehechtheid aan deze wereld' bedoeld. Die fascinatie en die gehechtheid moeten verdwijnen zodat de mens kan wonen in 'de wereld boven' en tegelijkertijd vol kennis, liefde en daadkracht kan werken in 'de wereld beneden'. Die mens is dan een levende verbinding. Die mens is als een boom die stevig geworteld is in de aarde en tegelijkertijd zijn kroon uitstrekt tot in de hemel.

De mens kan een levende verbinding zijn tussen de zintuiglijke wereld en de goddelijke wereld als hij in symbolische zin het water van de steeds veranderende vormwerelden is overgestoken. Het volgende tekstgedeelte van Hermes kan ons inzicht en hoop schenken en ons inspireren om innerlijk te ontstijgen aan dualiteiten en te komen tot gewaarzijnsrust vanuit de non-dualiteit of eenheid.

'Zolang een boot op het water drijft, is hij niet stil of in rust. Als hij op een bepaald moment stil is, is het slechts bij toeval. Even later begint het water echter wederom alles op het oppervlak heen en weer te schudden.

De boot komt slechts dan tot rust als hij uit het water aan het land getrokken wordt. Dat is de plaats waar hij vandaan komt en die in dichtheid en gewicht gelijk is aan de boot. Dan en niet eerder is hij waarlijk tot rust gekomen. Evenzo kan de ziel, zolang zij nog verbonden is met de deiningen van de stoffelijke wereld, niet stil zijn of maar even tot rust komen. Maar als zij terugkeert tot haar bron en wortel, dan is zij stil en in rust. Dan is zij vrij van ellende, vernedering en dwaling in het land van het vreemdelingschap.'

Literatuurverwijzingen

1. A. Spoel – de Pril, Gedachten en gedichten – lichtende draden voor een nieuw weefsel, Haarlem, Rozekruis Pers, 1998
2. Ashtavakra's zang, vertaald door Ad van Dun, Heemstede, Altamira, 1995
3. David Dewulf, Mindfulness werkboek – krachtiger en gelukkiger leven in het nu, Roeselare, Roularta Media Group 2008,
4. P.D. Ouspensky, Op zoek naar het wonderbaarlijke – Gurdieff's leer, Melinda uitgevers, Nieuwerkerk a/d IJssel, 2012
5. Hermes Trismegistus, Vermaning van de ziel, Rozekruis Pers, Haarlem, 1993
6. Fama fraternitatis, vertaald door Pleun van der Kooij, Haarlem, Rozekruis Pers, 1998
7. André de Boer en Tanja Rozema, Spirituele Pasen en Pinksteren – handreiking betreffende de opstanding van de innerlijke mens, Haarlem, Rozekruis Pers, 2016
8. Gershom Scholem, De Zohar – kabbalistische fragmenten, Amsterdam, uitgeverij Schors, 1982
9. De dans van het al – gnosis in de oudheid, licht op Nag Hammadi nu, Haarlem, Rozekruis Pers, 2011
10. Omraam Mikhaël Aïvanhov, De mysteriën van Yesod, Frejus Cedex, Prosveta, 1979
11. Mani's lichtschat, Haarlem, Rozekruis Pers, 1997
12. Charles Poncé, Kabbalah – achtergrond en essentie, Deventer, Ankh Hermes, 2002
13. H.P. Blavatsky, De geheime leer, Den Haag, Theosophical University Press, 2001
14. Rudolf Steiner, De wetenschap van de geheimen der ziel, Christofoor, 2004
15. Max Heindel, De wereldbeschouwing der rozenkruisers, Den Haag, Stichting Zeven, 2000
16. William Kingsland, De ware H.P. Blavatsky, Den Haag, uitgeverij J. Couvreur, 1979
17. Alice A. Bailey, Het licht van de ziel – de yoga sutra's van Patanjali, Nieuwerkerk aan den IJssel, Melinda uitgevers, 2009
18. J. van Rijckenborgh, De Egyptische oergnosis en haar roep in het eeuwige nu, deel 1, Haarlem, Rozekruis Pers, 2005
19. Konrad Dietzfelbinger, Pythagoras, Haarlem, Rozekruis Pers, 2013
20. Debbie Ford, Licht op schaduw – overwin je angsten en leef vrij,

Utrecht, Servire, 2010

21. W.D. Blaauw–Robertson, De symbolische betekenis van de klassieke sprookjes, 's–Gravenhage, East–West Publications, 2012
22. Justine Mol, De giraf en de jakhals in ons, Amsterdam, SWP, 2007
23. De bijbel, nieuwe bijbelvertaling, Heerenveen, Royal Jongbloed, 2004
24. Daniël van Egmond, De wereld van de ziel – mundus imaginalis, Hilversum, Nachtwind, 2014
25. H.P. Blavatsky, De stem van de stilte, Den Haag, Theosophical University, 2009
26. Han F. de Wit, De drie juwelen – hoe het pad van de Boeddha op te gaan, Utrecht, ten Have, 2014
27. De gâthâ's van Zarathoestra, vertaald en bewerkt door G.J.A. van Dantzig, Deventer Ankh–Hermes, 1978
28. Eduard Schuré, De grote ingewijden – de biografieën van Hermes, Jezus, Krishna, Mozes, Orpheus, Pythagoras, Plato en Rama, Amsterdam, Schors, 2005
29. Alle verandering komt tot rust in Boeddha – de geest van het universum, Haarlem, Rozekruis Pers, 2015
30. Konrad Dietzfelbinger, Mysteriescholen – van het oude Egypte via het oer-christendom tot aan de rozenkruisers in deze tijd, Deventer, Ankh-Hermes, 2000
31. J.G. Bennet, Verborgen rijkdom van het enneagram, Houten, Het Spectrum, 2011
32. Aryel Sanat, Het innerlijke leven van Krishnamurti – persoonlijke passie en eeuwige wijsheid, Amsterdam, Theosofische Vereniging, 2005
33. S.H. Troelstra, Geen enkel beeld – mystieke weg, de projectie en individuatie bij San Juan de la Cruz, Assen, Van Gorcum, 1977
34. De bijbel, Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem, 1951
35. Marja de Vries, De hele olifant in beeld – inzicht in het bestaan en de werking van universele wetten en de gulden snede, Utrecht, Veen Bosch & Keuning, 2012
36. Peter Huijs, Geroepen door het wereldhart – een beschouwing over het ontstaan en de ontwikkeling van de geestesschool van het gouden rozenkruis en haar stichters J, van Rijckenborg en Catharose de Petri, Haarlem, Rozekruis Pers, 2009
37. J. van Rijckenborgh, De komende nieuwe mens, Haarlem, Rozekruis Pers, 1999
38. Elly Nooyen, Hart voor Tao – Lao Zi's gids voor universele wijsheid, Haarlem, Rozekruis Pers, 2013
39. Gerhard Wehr, Jacob Boehme – een biografie, Haarlem, Rozekruis Pers, 2000
40. Jakob Boehme, Levend in de eenvoud van Christus – een bloemlezing, Haarlem, Rozekruis Pers, 1998
41. Robert Graves, Griekse mythen, Haarlem, De Haan, 2000

42. De upanishads, vertaald en toegelicht door Wim van de Laar, Hilversum, Nachtwind, 2016
43. Paul Carus, Het evangelie van Boeddha, Deventer, Ankh–Hermes, 2001
44. Jasper G. Ouseley, Het evangelie van de heilige twaalven, Haarlem, Rozekruis Pers, 2011
45. J. van Rijckenborgh en Catharose de Petri, De nieuwe mercuriusstaf, Haarlem, Rozekruis Pers, 1997
46. Dion Fortune, De mystieke kabbala – sleutel tot de kennis der wetten van geest, lichaam en ziel, Amsterdam, Schors, 2012
47. Robert Wang, The qaballistic tarot – a textbook of mystical philosophy, York Beach, Samuael Weiser, 1988
48. Kabbalah – wegwijzer tussen hemel en aarde, Haarlem, Rozekruis Pers, 2014
49. Rufus C. Camphausen, Tarot en kabbala, Amsterdam, Schors, 1993
50. André de Boer en Tanja Rozema, Spirituele Kerst – Handreiking voor bezinning en bezieling rondom kerstmis en oud en nieuw, Haarlem, Rozekruis Pers, 2015
51. J. van Rijckenborgh, De gnostieke mysteriën van de Pistis Sophia, Haarlem, Rozekruis Pers, 2006
52. Tjeu van den Berk, Het oude Egypte: bakermat van het jonge christendom, Zoetermeer, Meinema, 2015
53. Brahma, Vishnoe, Shiva – de herschepping van de mens, Haarlem, Rozekruispers, 2012
54. Bhagavad Gita, vertaald door Erik Mossel, Katwijk aan Zee, Panta Rhei, 2001
55. J. van Rijckenborgh en Catharose de Petri, De grote omwenteling, Haarlem, Rozekruis Pers, 1992
56. Rhonda Byrne, The secret – het geheim van voorspoed en geluk, Utrecht, Kosmos, 2007
57. Johann Wolfgang von Goethe, Faust – een tragedie, Amsterdam, Atheneum, 2002
58. Anodea Judith, Handboek chakrapsychologie – zelfverwerkelijking in zeven stappen, Heemstede, Altamira, 2015
59. De gulden verzen van Pythagoras – en andere pythagoreese fragmenten, uitgezocht en rangschikt door Florence M. Firth (Dion Fortune), Amsterdam, Schors, 1981
60. Inayat Khan, Het innerlijk leven, Deventer, Ank-Hermes, 1982
61. Henry van Dyke, De vierde wijze uit het oosten, Rotterdam, Synthese, 1994
62. Rudolf Meyer, Het mysterie van de graal – een verborgen stroming in het christendom, Zeist, Christofoor, 1978
63. Dante Alighieri, De goddelijke komedie, Amsterdam, Ambo|Anthos, 2015
64. De 12 heilige nachten – het droomlied van Olav Åsteson, Zeist, Christofoor, 2013

65. J. van Rijckenborgh, De alchemische bruiloft van Christiaan rozenkruis, deel 1 + 2, Haarlem, Rozekruis Pers, 1988
66. Carlo Collodi, Pinokkio, Rijswijk, De vier windstreken, 2010
67. Selma Lagerlöf, Niels Holgersons wonderbare reis, Haarlem, Gottmer, 2007
68. Jack Tresidder, Symbolen en hun betekenis, Vianen, The house of books, 2000
69. Joyce Cooper–Kahn en Margareth Foster, Executieve functies versterken op school – een praktische gids voor leerkrachten, Amsterdam, Hogrefe, 2014
70. Angelus Silesius, De hemelse zwerver, vertaald en ingeleid door Hilbrandt Boschma, Deventer, Kluwer, 1952
71. Caroline Myss, Heilige contracten – inzicht in jouw passies en valkuilen, Utrecht, Het Spectrum, 2002
72. Carolyne Myss, De burcht – een geestelijke reis naar ons innerlijke zelf, Haarlem, Altamira-Brecht, 2008
73. Thomas a Kempis, Navolging van Christus, Utrecht, Kok ten Have, 1985
74. Aart Mak en Anne van der Meiden, Eigenhandig – bewaren wat je beweegt, Zoetermeer, Meinema, 2009
75. Manfred Spitzer, Digitale dementie – hoe wij ons verstand kapot maken, Amsterdam, Atlas Contact, 2013
76. Nicholas Carr, Het ondiepe – hoe onze hersenen omgaan met internet, Amsterdam, Maven publishing, 2011
77. K.O. Schmidt, Meester Eckeharts weg tot kosmisch bewustzijn, Haarlem, Rozekruis Pers, 2010
78. Ross King, De hemel van de paus – Michelangelo en de sixtijnse kapel, Amsterdam, De bezige bij, 2013
79. Daniël van Egmond, De mens en zijn engel, Hilversum, Nachtwind, 2012
80. Cis van Heertum en José Bouman, Goddelijke wijsheid – goddelijke natuur – de boodschap van de rozenkruisgeschriften in de beeldtaal van de zeventiende eeuw, Amsterdam, In de pelikaan, 2015
81. Frances A. Yates, De verlichting van het rozenkruis, Nieuwerkerk aan den IJssel, Melinda uitgevers, 2012
82. Ficino – brug naar de hermetische gnosis, Haarlem, Rozekruis Pers, 2001
83. Paracelsus – zijn tijdloze heelkunde en filosofie, Haarlem, Rozekruis Pers, 2001
84. Roland van Vliet, Wie denken de mensen dat ik ben – christologie van de liefde, Zeist, Christofoor, 2005
85. Jacob Slavenburg, De hermetische schakel – overdracht van universele kennis door de eeuwen heen, Deventer, 2004
86. Roelof van den Broek en Gilles Quispel, Hermetische geschriften, Amsterdam, In de pelikaan, 2016
87. Dio Raman, De hermetische tarot – de 22 treden van het menselijk bewustzijn, Deventer, Ankh–Hermes, 1976
88. Woldemar von Uxkull, Egyptische Mysteriën – inwijding in de esoterische tarot, Amsterdam, Schors, 1988
89. J. van Rijckenborgh, De Belijdenis der Rozenkruisers Broederschap, Haarlem, Rozekruis Pers, 1984
90. Alice A. Bailey, Esoterische psychologie I – deel 1 uit een verhandeling over de zeven stralen, Rotterdam, Sythese, 2015
91. William Atkinson, De Kyballion, Fountain of inspiration, 1908
92. Deepak Chopra, De zeven spirituele wetten van succes – een praktische gids voor het vervullen van uw dromen, Haarlem, H.J.W. Brecht, 2006
93. Stephen R. Covey, De zeven eigenschappen van effectief leiderschap, Amsterdam, Business contact, 2010
94. W.F. Veltman, Rudolf Steiner– een biografie, Zeist, Vrij geestesleven, 1980
95. Ger Westenberg, Max Heindel en de Rosicrucian Fellowship, Den Haag, Stichting zeven, 2003
96. Peter Huijs, De vuurgloed van de ontstijging, Haarlem, Rozekruis Pers, 2012
97. J. van Rijckenborgh, De Roep der Rozenkruisers Broederschap, Haarlem, Rozekruis Pers, 1985
98. J. van Rijckenborgh, Het christelijke inwijdingsmysterie – Dei gloria intacta, Haarlem, Rozekruispers, 2005
99. Ernst Harnishfeger, Mystik im Barok – das Weltbild der Teinacher Lehrtafel, Stuttgart, Urachhaus, 1980
100. André Peters, Kabbala – een bijdrage tot een nieuwe psychologie, Amsterdam, de Spiegel, 1958
101. Catharose de Petri, Zeven stemmen spreken, Haarlem, Rozekruis Pers, 1985
102. Edgar Rice Burroughs, Tarzan van de apen, Utrecht, Kok ten Have
103. Michael Newton, Savage girls and wild boys – a history of feral children, New York, Thomas Dunne books, New York, 2002
104. Pier Francesco Ferrari & Giacomo Rizzolatti, New frontiers in mirror neurons research, Oxford, Oxford University Press, 2015
105. Eckhart Tolle, Een nieuwe aarde – dé uitdaging voor deze tijd, Deventer, Ankh–Hermes, 2012
106. Dick Swaab, Wij zijn ons brein – van baarmoeder tot alzheimer, Amsterdam, Atlas–contact, 2010.
107. Pim van Lommel, Eindeloos bewustzijn – een wetenschappelijke visie op de bijna–dood ervaring, Pim van Lommel, Ten Have, 2009
108. Rupert Sheldrake, Het zevende zintuig – telepathie, het gevoel bekeken te worden, helderziendheid: op zoek naar een verklaring, Utrecht, Servire, 2004
109. Lynne McTaggart, Het veld – De zoektocht naar de geheime kracht van

het universum, Deventer, Ankh–Hermes, 2004
110. Asghar Seyed–Gohrab, Soefisme – een leven traditie, Amsterdam, Prometheus, 2015
111. Inayat Khan, De wereld van het denken, Den Haag, Leidse Soefistichting, 1984
112. Masaru Emoto, Het wonder van water, Deventer, Ankh-Hermes, 2007
113. Inayat Khan, Metafysica, Katwijk, Panta Rhei
114. Bruce Lipton, De biologie van de overtuiging – hoe je gedachten je leven bepalen, Deventer, Ankh-Hermes, 2007
115. Peter Huijs, Gnosis – stromen van licht in Europa, Haarlem, Rozekruis Pers, 2006
116. Johannes Amos Comenius, Via lucis – de weg van het licht, Amsterdam, In de pelikaan, 1992
117. K. van Houten en M. Kasbergen, Bach en het getal, Zutphen, Walburg Pers, 2012
118. Ruud Heijblom, Management met synchoniciteit, Soest, Uitgeverij Nelissen, 2005
119. Foundation for inner peace, Een cursus in wonderen, Deventer, Ankh-Hermes, 19

Uitgaven van de Spirituele teksten bibliotheek

Eerste boek: 180 p. / isbn 978 90 6732 433 4

Spirituele Kerst – handreiking voor bezinning en bezieling rondom Kerstmis en Oud en Nieuw

De kerstperiode is ideaal om je te richten op dat waar het in het leven werkelijk om gaat. Deze donkere tijd van het jaar is bij uitstek geschikt voor heling, inspiratie en vernieuwing. Ga je daar tijd voor vrijmaken? Ga je in de kerstperiode bewust afstand nemen van je dagelijkse beslommeringen om werkelijk geïnspireerd te raken tijdens de heilige nachten en heilige dagen van de kerstperiode? Tallozen gingen je voor en hebben de weldadige invloed daarvan ervaren.

Tweede boek: 224 p. / isbn 978 90 6732 446 5

Spirituele Pasen en Pinksteren

handreiking voor bezinning en bezieling betreffende de opstanding van de innerlijke mens

De opstanding van de innerlijke mens is dé reden voor ons leven op aarde. Zij maakt de essentie van de mens uit; zij geeft zijn leven glans, kracht en innerlijke moed. Nochtans: de mens moet haar zelf vinden, moet haar zelf wensen. Dit boek, met hoofdstukken uit Het evangelie van de heilige twaalven en beschouwingen daarover, kun je zien als een richtingaanwijzer voor geestelijke bewustwording en vernieuwing.

Derde boek: 284 p. / isbn 978 90 6732 449 6

Mysteriën en symbolen van de ziel

een door de geest bezielde mens worden

Besef je al dat je op aarde leeft omdat je zo in de gelegenheid wordt gesteld om een door de geest bezielde mens te worden? Ben je je ervan bewust dat je ziel een manifestatie is van de al-ziel en dat deze onlosmakelijk is verbonden met alle andere zielen? Weet je wat je kunt doen als je je diepste zelf tot ontplooiing wilt laten komen? Contemplatieve en esoterische tradities uit oost en west geven aanwijzingen.

Vierde boek: verschijnt in 2017

Mysteriën van Tao

negen essentiële taoïstische thema's en de Tao Teh Jing van Lao Zi

Tao is in de kosmos, in ons zonnestelsel, overal op aarde, in de bomen, de planten en de dieren, in de bergen en stenen. In cellen en atomen. Tao is ook in de mens. Toch is Tao op geen enkele manier waarneembaar. Verdiep je in thema's van de Tao Teh Jing van Lao Zi. Ervaar de diepe, tijdloze wijsheid in de alom geprezen Nederlandse vertaling van Henri Borel. Hoe kun je ruimte maken voor de transformerende kracht die uitgaat van Tao?

Pentagram boekwinkel
Bakenessergracht 1
2011 JS Haarlem
www.rozekruispers.com

Geef je e-mail door voor gratis spirituele online-programma's

Pentagram boekwinkel en Rozekruis Pers hebben primair een ideële doelstelling: levende spiritualiteit bevorderen via boeken, e-books, luisterboeken, muziek-CD's, boekgerelateerde activiteiten, websites, nieuwsbrieven en online-programma's.

We hechten er veel waarde aan om kennis en ervaring op het gebied van spirituele bewustwording en vernieuwing beschikbaar te stellen aan een zo groot mogelijke groep mensen die daar ontvankelijk voor zijn. Daarom bieden we veel gratis aan.

Een groot deel van de communicatie over ons werk verloopt via e-mail. Meld je aan op www.spirituelepasen.nl en ontvang kosteloos onder andere:

- gesproken teksten van de online programma's:
- uitnodigingen voor boekgerelateerde activiteiten zoals lezingen, cursussen, verdiepingskringen en symposia;
- informatie over boeken die in de belangstelling staan in de vorm van elektronische nieuwsbrieven en catalogi.

www.spiritueleteksten.nl